

ग्रामपंचायत हद्दीत जाहिरात फलक
(होर्डिंग्ज) लावण्याच्या परवानगीबाबत
धोरण/नियम करण्याकरिता समिती
स्थापन करणेबाबत

महाराष्ट्र शासन
ग्राम विकास विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: व्हीपीएम २०२५/०९/पंरा-४ (ई-ऑफीस क्र.९७९०३४)
बांधकाम भवन, मर्झबान पथ, फोर्ट
मंत्रालय, मुंबई-४०० ००९
तारीख: ६ मे २०२५

प्रस्तावना -

मा.उच्च न्यायालय, मुंबई रिट याचिका क्र.८६५७/२०२४ संदर्भातील दि.२९ ऑगस्ट २०२४ च्या आदेशात ग्रामपंचायतीला जाहिरात फलक/होर्डिंग लावण्यासाठी परवानगी देण्याबाबत अधिकार नसल्याचे नमूद केले आहे. तसेच मा.उच्च न्यायालय, मुंबई येथील जनहित याचिका क्र.१५५/२०१९ याचिकेत अनधिकृत जाहिराती, घोषणा फलक, होर्डिंग, पोस्टर्स बाबत विस्तृत आदेश दिले आहेत. महाराष्ट्र ग्रामपंचायत अधिनियम १९५९ तसेच त्याअंतर्गत महाराष्ट्र ग्रामपंचायत कर व फी नियम १९६० मध्ये सद्यस्थितीत ग्रामपंचायत हद्दीत जाहिरात - फलक (होर्डिंग्ज) लावण्याबाबत कोणतीही तरतूद अथवा नियम नाहीत. जाहिरात फलक/होर्डिंग लावण्याबाबत/परवानगी याबाबत नगर विकास विभाग व सार्वजनिक बांधकाम विभाग यांचे धोरण /नियम विहीत केलेले आहेत. ग्रामपंचायत हद्दीत जाहिरात फलक/होर्डिंग लावण्यास विहीत पद्धतीने परवानगी दिल्यास त्यापासून ग्रामपंचायतीना उत्पन्न प्राप्त होणार आहे. जाहिरात फलक/होर्डिंग उभारण्यातून निर्माण होणा-या आपत्ती घडू नये यानुषंगाने ग्रामपंचायत हद्दीत जाहिरात फलक/होर्डिंग लावण्याबाबत तसेच त्यासाठीच्या परवानगी याबाबत दिनांक ०३/०२/२०२५ रोजी मा. मंत्री (ग्रामविकास) महोदय यांच्या अध्यक्षतेखाली झालेल्या बैठकीत झालेल्या चर्चेच्या अनुषंगाने धोरण /नियम करण्याबाबत साधक बाधक विचार विनिमय होणे अपेक्षित असल्याने समिती स्थापन करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन आहे.

शासन निर्णय-

महाराष्ट्र ग्रामपंचायत अधिनियम १९५९ मध्ये अथवा त्याअंतर्गत महाराष्ट्र ग्रामपंचायत कर व फी नियम १९६० मध्ये ग्रामपंचायत हद्दीत जाहिरात-फलक (होर्डिंग्ज) लावण्याबाबत व त्यासाठी परवानगीबाबत तरतूद नाही. ग्रामपंचायत हद्दीत जाहिरात-फलक (होर्डिंग्ज) लावण्याबाबत/परवानगीबाबत धोरण / नियम करण्याकरिता पुढीलप्रमाणे तज्ञ समितीची स्थापना करण्यात येत आहे.

- १) संचालक, पंचायती राज, महाराष्ट्र राज्य-अध्यक्ष
- २) सह सचिव (पंचायत राज), ग्रामविकास विभाग व पंचायती राज विभाग, मंत्रालय, मुंबई-सदस्य
- ३) उपायुक्त, पुणे विभाग, पुणे-सदस्य
- ४) अधीक्षक अभियंता, प्रधानमंत्री ग्रामसडक योजना, पुणे - सदस्य

- ५) कार्यकारी अभियंता, जिल्हा परिषद, पुणे (सार्वजनिक बांधकाम /Structural Engineer) -सदस्य
- ६) श्री.विशाल तनपुरे, उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी, सिंधुदुर्ग जिल्हा परिषद, सिंधुदुर्ग-सदस्य सचिव
- ७) श्री.राहुल काळभोर, प्राचार्य, ग्रामसेवक प्रशिक्षण केंद्र, मांजरी, पुणे - सदस्य

समितीची कार्यकक्षा पुढीलप्रमाणे राहिल-

- १)ग्रामपंचायत हद्दीत जाहिरात - फलक (होर्डिंग्ज) लावण्याबाबत /परवानगीबाबत इतर राज्यातील नियम/अधिनियमातील तरतुदी व त्यांची अंमलबजावणी
- २)ग्रामपंचायतीस प्राप्त होणारा महसूल व त्याचे विनियमन
- ३)ग्रामपंचायत हद्दीत जाहिरात - फलक (होर्डिंग्ज) लावण्याबाबत परवानगी/ना -हरकत देण्याची कार्यपद्धती
- ४)होर्डिंगबाबत दुर्घटना झाल्यास त्याबाबत जाहिरात संस्थाची जबाबदारी /विमा/ दायित्व
- ५)इतर विभागामार्फत यासंदर्भात नियम/मार्गदर्शक तत्वे/ कार्यपद्धती(नगर विकास विभाग/सार्वजनिक बांधकाम विभाग)
- ६)जाहिरात - फलक (होर्डिंग्ज) द्वारे शासनाच्या जाहिराती प्रसिद्ध करण्याबाबतचे निकष

२. सदरहू समिती उपरोक्त मुद्द्यांच्या अनुषंगाने सखोल अभ्यास करुन, स्थापनेपासून एक महिन्याच्या आत आपले अभिप्राय/ अहवाल शासनास सादर करेल.

३. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक क्र. २०२५०५०६११११०३२६२० असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

(व.मुं.भरोसे)
सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा. राज्यपालांचे सचिव
२. मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव
३. मा. मंत्री (ग्रामविकास) यांचे खाजगी सचिव
४. मा. राज्यमंत्री (ग्रामविकास) यांचे खाजगी सचिव
५. मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य
६. संचालक, पंचायती राज, महाराष्ट्र राज्य
७. उपायुक्त, पुणे विभाग, पुणे
८. अधिक्षक अभियंता, प्रधानमंत्री ग्रामसडक योजना, पुणे

९. कार्यकारी अभियंता, जिल्हा परिषद, पुणे
१०. उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी, सिंधुदुर्ग जिल्हा परिषद
११. प्राचार्य, ग्रामसेवक प्रशिक्षण केंद्र, मांजरी, पुणे
१२. माहिती व तंत्रज्ञान कक्ष, ग्रामविकास व पंचायत राज विभाग, बांधकाम भवन, २५ मईबान पथ, फोर्ट, मुंबई ४०० ००१ .
१३. निवड नस्ती (पं.रा.४)